Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

ЎЗБЕКИСТОН КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ КОМИТЕТИ ВА ХАЛҚ ДЕПУТАТЛАРИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

ГАЗЕТА 1928 ЙИЛ 11 ДЕКАБРДАН ЧИҚА БОШЛАГАН

● № 60 (9806).

1990 йил
27 март
сешанба

Баҳоси 3 тийин.

УНУМЛИ МЕҲНАТ

● ПОЙТАХТДАГИ электр анжомлари ишлаб чиқариш бирлашмасида иқтисодий мустақиллик имкониятларидан кенг фойдаланилмоқда. Унумли ишлашдан моддий манфаатдорлик ошгач ишчиларнинг меҳнат унумдорлиги ҳам орта боряпти. Бу йил корхонанинг ишлаб чиқариш қуввати 24 миллион 551 минг сўмликка етди.

Суратларда: бирлашманинг 3-цехи пешқадам йиғувчиси А. Шарипова, электр анжомларининг пластмасса қисмлари тайёрланадиган қуюв участкаси, корхонада 18 йилдан бери ишлаб келаётган З. Лим ва Л. Звягиналар, электр анжомларининг металл қисмларини тайёрловчи А. Амракановларни кўриб турибсиз.

Суратчи: В. МИРОШНИЧЕНКО.

Ўзбекистон ССР Олий Советининг мажлиси тўғрисида

ИНФОРМАЦИОН БИЛДИРИШ

26 март куни Тошкентда ўн иккинчи чақириқ Ўзбекистон ССР Олий Советининг биринчи сессияси ўз ишини давом эттирди. Эрталабки мажлисда депутат М. С. Салоҳиддинов раислик қилди.

Депутатлар Ўзбекистон ССР Олий Совети мажлисларининг депутатлар таклиф этган тузатишлар ва қўшимчалар ҳисобга олиниб тасдиқланган муваққат иш тартибини муҳокама қилдилар.

Депутат М. И. Иброҳимов Ўзбекистон ССР Олий Советининг аввалги мажлисида Ўзбекистон ССР Конституцияси (Асосий Қонуни)га ўзгартиш ва қўшимчалар киритиш юзасидан депутатлар айтган таклифлар тўғрисида ахборот берди.

Шундан сўнг депутатлар Ўзбекистон ССР Олий Совети Раисини сайлаш тўғрисидаги масалани кўриб чиқдилар. Муҳокама чоғида бу лавозимга икки номзод: Ўзбекисто ССР халқ депутатлари М. И. Иброҳимов ва П. М. Абдураҳмонов номзодлари қўйилди. П. М. Абдураҳмонов ўз номзодини қайтариб олди, депутатлар унинг бу илтимосини қондирдилар.

Яширин овоз бериш натижасида Мирзаолим Иброҳимович Иброҳимов Ўзбекистон Совет Социалистик Республикаси Олий Советининг Раиси этиб сайланди.

Шундан кейин сессия мажлисини Ўзбекистон ССР Олий Советининг Раиси М. И. Иброҳимов олиб борди.

Депутат Б. И. Бугров очиқ овоз бериш йўли билан Ўзбекистон ССР Олий Совети Раисининг ўринбосари қилиб сайланди.

Сессия Ўзбекистон ССР Олий Советининг доимий комиссиялари тўғрисидаги масалани муҳокама қилди, уларнинг раҳбарларини тасдиқлади.

Кечқурунги мажлисда Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг Раисини тайинлаш тўғрисидаги масала муҳокама қилинди.

Ўзбекистон ССР Президенти И. А. Каримов икки муқобил номзодни — Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг Раиси бўлиб ишлаган М. М. Мирқосимов ва республика Министрлар Совети Раисининг ўринбосари, давлат план комитетининг раиси бўлиб ишлаган Ш. Р. Мирсаидов номзодини муҳокамага тақдим этди. Пухта муҳокамадан сўнг яширин овоз бериш бюллетенларида иккала номзодни қолдиришга қарор қилинди.

Яширин овоз бериш натижаларига кўра Ш. Р. Мирсаидов Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг Раиси этиб сайланди.

27 март куни Ўзбекистон ССР Олий Советининг сессияси ўз ишини давом эттиради.

ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИНИНГ БИРИНЧИ СЕССИЯСИ

МАЖЛИСЛАР КУНДАЛИГИ

Ўн иккинчи чақириқ Ўзбекистон ССР Олий Совети сессиясининг дастлабки иш кунида республика Олий Совети Президиуми Раиси депутат М. И. Иброҳимовнинг Ўзбекистон ССР Президенти лавозимини таъсис этиш ҳамда Ўзбекистон ССР Конституцияси (Асосий Қонуни)га ўзгартиш ва қўшимчалар киритиш тўғрисида Ўзбекистон ССР қонуни лойиҳаси ҳақидаги доклади фаол ва манфаатдорлик билан муҳокама қилинди.

— Ҳозир Ўзбекистонда 20 миллионга яқин киши яшайди, уларнинг муаммолари кўп, деди ўз нутқида депутат **С. Д. Ниеутуллаев**. Уларни ҳал қилиш учун бизга кучли президент ҳокимияти керак. Ҳамма нарсага биз ўзимиз ишониб кўрсатадиган бир киши жавоб бериши ва ҳамма нарса учун биздан сўраши керак.

Биз маслаҳатлашиб ушбу лавозимга ўртоқ И. А. Каримовни кўрсатамиз. Қорақалпоғистонлик барча депутатлар шу таклифни айтишди. Ислом Абдуғаниевич ижтимоий муаммоларни ҳал этиш, деҳқонларга ер ажратиб бериш тўғрисидаги масалани рўёбга чиқаришда кўп ижобий ишлар қилди. Деҳқонларга ер берилиши қишлоқ меҳнаткашларига ҳақиқий ғамхўрлик қилинаётганлигининг исботи бўлди. Ҳозирги ҳукумат туфайли Қорақалпоғистонга унинг ижтимоий-иқтисодий эҳтиёжлари учун 36 миллион сўм пул ажратилди.

Тўғри, депутатларнинг бир қисми президент ҳокимияти қаттиқ якка ҳокимликка айланиши мумкин деб хавфсирамоқда. Бундай бўлмаслигига бизнинг кучимиз етади. Президент депутатлар билан, сессия билан биргаликда ишлайди, шу сабабли назорат бўлади.

Бугунги кунда барча халқлар ҳақиқий давлатга, ўз тилига эга бўлмоқда. Шу жумладан, қорақалпоқлар сингари кичик миллат вакили бўлган мен ҳам бу ерда, сессияда автоном жумҳуриятимизнинг давлат тилида сўзлаяпман. И. А. Каримов президент лавозимида барча муаммоларимизни ҳал этишга фаол кўмаклашади, деб ўйлайман.

— Мендан олдин сўзга чиққан қорақалпоғистонлик нотиқнинг ўртоқ Каримов президент лавозимини эгаллашга муносиб деган фикрига тўла қўшиламан, деб таъкидлади сессия минбаридан туриб депутат **М. Эргашева**. Мен кўп хотин-қизлар, пенсионерлар, кам таъминланган оилалар, ногиронлар номидан, шунингдек андижонлик барча сайловчилар номидан гапиряпман. Бизнинг кўп муштарак муаммоларимиз бор. Бундан ташқари, Андижоннинг ўзига хос муаммолари бор. Масалан, бизда ишсизлар кўп. Ўртоқ Каримов номзодини қўллаб-қувватлар эканмиз, бўлажак президентимиздан оналик ва болаликни муҳофаза қилиш, ижтимоий ва иқтисодий масалаларни ҳал этиш борасидаги ишларини фаол давом эттиришини сўраймиз.

— Конституциямиз 6, 7-моддаларига тузатишларни қабул қилар ва партия аппарати ҳукмронлигини тугатиш тўғрисида гапирар эканман, деб таъкидлади сессияда сўзга чиққан депутат **В. Г. Грабилин**, қонун чиқарувчи ҳокимият билан ижроия ҳокимият ўртасида бўшлиқ пайдо бўлмасмикин деб ўйлаб қоламан. Парламентимиз ҳали жуда ёш. У ижроия ҳокимиятнинг кучли тузилмасига мухтож. Президентлик ушбу муаммоларни ҳал этади, республикада миллатлараро муносабатларнинг барқарорлашишига, одамларда ўзларининг ижтимоий жиҳатдан ҳимоя этилганликларига ишонч ҳосил қилишда кўмаклашади, деб ўйлайман.

Барча жумҳуриятлар мустақилликни орзу қилишмоқда, лекин унинг бирдан-бир аниқ йўли президент ҳокимияти орқали ўтади. Мен Сурхондарё вилояти депутатларининг топшириғига кўра ўртоқ Каримов номзодини қўллаб-қувватлайман. У одамларнинг кундалик эҳтиёжларини яхши билади.

Депутат **Б. Сериков** сўзга чиқади:

— Давлатимиз ҳуқуқий давлат бўлишга интилмоқда. Ер тўғрисида, мулк тўғрисида бир қанча муҳим қонунлар қабул қилинди. Федерация тўғрисидаги қонун ишлаб чиқилмоқда. Лекин биз уларни амалга оширишга тайёрмизми? Бунинг учун кучли президент ҳокимияти керак. Республикамиз кўп миллатли, унда аҳоли жуда зич яшайди. Ҳар бир миллий гуруҳнинг ўз муаммолари бор. Умумий муаммоларимиз ундан ҳам кўп — сув билан таъминлаш, камбағалликни тугатиш, ердан фойдаланиш муаммолари шулар жумласига киради. Аҳолининг 65 фоизи ана шу масалалар ўткир бўлиб турган, лекин ҳал этилмаётган қишлоқларда яшайди. Ана шу масалалар ҳал этилиши учун бизга президент керак. Сайловчилар номидан бу лавозимга И. А. Каримовни таклиф этаман. У жумҳуриятимизнинг жами эҳтиёжларини билади, партия ва хўжалик идораларида ишлаган. Жумҳуриятимизга раҳбарликни яхшилаш учун у ҳозирдаёқ анча ишларни қилиб қўйди. Жиззах вилояти депутатлари номидан сессия И. А. Каримов номзодини қўллаб-қувватлашини сўрайман.

— Жумҳуриятимизда президент бўлишини жуда хоҳлайман, деб давом эттирди муҳокамани депутат **О. Маҳмудов**. Тўғри, бу лавозимга кўп номзодларни кўрсатиш асосида сайлаш керак, лекин мен бугун И. А. Каримовдан бошқа номзодни кўрмаяпман. У ўзбек халқи орасида мустаҳкам обрў қозонди, у жумҳуриятимизда ҳамма тан олган раҳбар. Мен яна бир нарса ҳақида гапирмоқчиман: янги ҳокимиятнинг ҳуқуқларини жуда чегаралаб қўймаяпмизми? Бу масалага тўғри ва ўйлаб ёндашишимиз керак. Мудофаа соҳаси иттифоқимиз қарамоғида қолаверсин. Лекин давлат хавфсизлиги комитети, Ички ишлар министрлиги жумҳурият президентига бўйсундирилиши лозим. Акс ҳолда жиддий хатолар бўлиши мумкин. Ҳуқуқ комиссияси шу маънода қаттиқ ишлаши керак. Бизда ҳал этилмаган муаммолар шу даражада кўп тўпланиб қолдики, уларни президент ҳокимиятисиз ҳал этиб бўлмайди, деб ҳисоблайман.

— СССР халқ депутатлари учинчи съезди тарихий қарор — президентлик тўғрисидаги қонунни қабул қилди, деб таъкидлади ўз нутқида депутат **Х. Х. Нишонов**. Бугун биз республикамизда ана шундай лавозимни жорий этмоқдамиз. Умид қиламанки, бу иқтисодий қолоқликни бартараф этишга, кўплаб ўткир муаммолардан демократик йўллар билан чиқишга ёрдам беради. Ислом Абдуғаниевич Каримовнинг номзоди — энг реал, тўғри келадиган номзод деб ҳисоблайман. У Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари бўла туриб, одамлар фаровонлигини яхшилаш учун бир қанча муҳим тадбирларни амалга оширди. Унинг куч-ғайратлари эвазига бугунги кунда етилган учта муҳим муаммо республикада мақсадга мувофиқ ҳал этилмоқда: булар ёрдамчи хўжаликларни ривожлантириш, Озиқ-овқат программаси, уй-жой программаси муаммоларидир. Президент лавозимининг жорий этилиши билан республикада барча муаммолар муваффақиятлироқ ҳал этилишига шубҳа йўқ. Президент ваколати қолган барча ваколатлардан анча юқоридир.

Минбарга депутат **П. Қ. Қодиров** чиқади:

— Ижодкор зиёлилар номидан шуни айтишим керакки, биз 20 миллион халқ тушган бир кемадамиз. Шунинг учун ҳам бу халқнинг ўй-ташвишлари ва муаммоларини биладиган киши керак. Ёнимизда яна 14 та ана шундай кема бор: республикамиз кемаси шулар билан ёнма-ён сузиб бориши керак. Буни таъминлаш ҳам президент вазифасига киради. Бизнинг республикамиз ажойиб, ўлкамиз олтинга ўхшайди. Бой имкониятлар, меҳнатсевар халқ бор-у, қашшоқликдан чиқа олмаяпмиз. Гап одамларда эмас, балки одамлар ҳақида чинакамига қайғурадиган раҳбарлардадир. Бизда анчадан буён бундай раҳбарлар бўлмаган, эҳтимол Ф. Хўжаев, А. Икромовлар даврида бўлгандир, лекин улар нобуд бўлишди. Биз ажойиб кунларга етиб келдик: халқ ўз сафларидан чинакам раҳбарларни сайламоқда. Натижа эса бундай бўлди — охирги йилнинг ўзидагина шаҳар ва қишлоқларда кўпгина яхши ўзгаришлар рўй берди. Маънавий турмушда ҳам яхши ўзгаришлар бор. А. Қодирий, Чўлпон номлари тикланди. Тарихий имкониятдан фойдаланиш керак. Ўз кадрларимизни тарбиялайлик. Сизларни И. А. Каримов номзодини қўллаб-қувватлашга даъват этаман.

Депутат **Г. Х. Сидаков**нинг нутқи муҳокамага якун ясади:

— Яқинда биз ўртоқ И. А. Каримовни Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи котиби қилиб сайлаганимизда ҳам мен сўз сўраган ва шундай деган эдим: Ислом Абдуғаниевич, агар сиз иккита масала одилона ҳал этилиши учун — жумҳуриятимизда байналмилал дўстликни мустаҳкамлаш учун ва республика партия ташкилотимизнинг шарафини тиклаш учун жавоб берсангиз, мен охиригача ҳар қандай маррада сиз билан ёнма-ён туришга тайёрман. Бугун ҳам ана шундай дейман. Бироқ, нутқларда бир мунча бошқача фикрлар борлиги: ўртоқ Каримовни анча-мунча мақтаётганликлари бизни хавотирлантирмоқда. Бундай қилиш ярамайди. Бир йиллик иш давомида биз ўртоқ Каримовнинг кўпгина яхши фазилатларини кўрдик, аммо баландпарвоз сўзлар ортиқчадир. Айни пайтда мен сизларни сайлов чоғида ўртоқ Каримов учун овоз беришга даъват этаман. Чунки ўз сайловчиларим сингари мен ҳам у кишига ишонаман.

Аслида ўртоқ Тўлагановнинг барча материалларни иложи борича биз депутатларга олдиндан юбориш тўғрисидаги фикрига қўшиламан. Бироқ биз бу ерда ўртага қўяётган ҳар қандай масалани ўз округларимизда муҳокамага қўйишимиз, ҳамма нарсани ўз сайловчиларимиз билан келишиб олишимиз, кейин яна мажлисга тўпланишимиз тўғрисидаги фикрга қўшила олмайман... Биз сайловчилар орасида яшаймиз, ҳар куни улар билан мулоқотда бўлишимиз, уларнинг орзу-ўйлари, эҳтиёжларини билишимиз ва бу ерда масалаларни уларнинг номидан ҳал этишимиз, улар бизга ўз номларидан гапириш ва масалаларни ҳал этишни ишониб топширганликларини қатъият билан ва рўй-рост айтишимиз керак. Акс ҳолда биз қандай қилиб халқимизнинг ишонч билдирган вакиллари бўлишимиз мумкин?

Биз одамларимизнинг эҳтиёжларини, ҳар бир кишининг ўз таклифи борлигини биламиз. Бугун, ушбу сессияда биз ҳал этишга ҳали тайёр бўлмаган барча масалаларни ўртага қўймаслигимиз лозим. Режалаштирилган масалаларни ҳеч кечиктирмай албатта ҳал этишимиз керак. Мен ўзимнинг сайловчилар олдидаги бурчимни ана шундан иборат деб биламан.

Шундан кейин депутатлар мазкур масалани муҳокама қилишни тўхтатдилар. Сессия тасдиқланган кун тартибига мувофиқ ўз ишини давом эттирди.

(ЎзТАГ).

ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИНИНГ ҚАРОРИ

ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИНИНГ РАИСИ ТЎҒРИСИДА

Ўзбекистон Совет Социалистик Республикаси Олий Совети **қарор қилади:**

Ўртоқ Мирзаолим Иброҳимович **Иброҳимов** Ўзбекистон ССР Олий Советининг Раиси этиб сайлансин.

Тошкент шаҳри, 1990 йил 26 март.

ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИНИНГ ҚАРОРИ

ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ РАИСИНИНГ ЎРИНБОСАРИНИ САЙЛАШ ТЎҒРИСИДА

Ўзбекистон Совет Социалистик Республикаси Олий Совети **қарор қилади:**

Ўртоқ Борис Иванович **Бугров** Ўзбекистон ССР Олий Совети Раисининг ўринбосари этиб сайлансин.

Ўзбекистон ССР Олий Советининг Раиси М. ИБРОҲИМОВ.

Тошкент шаҳри, 1990 йил 26 март.

ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИНИНГ ҚАРОРИ

ЎЗБЕКИСТОН ССР МИНИСТРЛАР СОВЕТИНИНГ РАИСИНИ ТАЙИНЛАШ ТЎҒРИСИДА

Ўзбекистон Совет Социалистик Республикасининг Олий Совети **қарор қилади:**

Ўртоқ Шукрулла Раҳматович **Мирсаидов** Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг Раиси этиб тайинлансин.

Ўзбекистон ССР Олий Советининг Раиси М. ИБРОҲИМОВ.

Тошкент шаҳри, 1990 йил 26 март.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумида

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми кўп йиллик самарали ишлари, қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришига хўжалик юритишнинг иқтисодий усулларини жорий этишга қўшган шахсий ҳиссаси ва ижтимоий ҳаётда фаол қатнашганлиги учун Ўрта Чирчиқ районидаги Ленин номли колхознинг бош бухгалтери ўртоқ Туморбек **Душабеков**га «Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган иқтисодчи» фахрий унвонини берди.

* * *

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми болалар бадиий ҳаваскорлигини ривожлантириш борасидаги самарали ишлари, мамлакатимизнинг кўп регионлари ҳамда чет элларда ўзига хос миллий санъатни тарғиб қилганлиги учун Паркент районидаги 29-болалар мусиқа мактабининг муаллими ўртоқ Бахтиёр Ҳакимович **Йўлдошев**га «Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган маданият ходими» фахрий унвони берди.

* * *

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми республика суд идораларида кўп йил самарали ишлаганлиги, аҳоли ўртасида ҳуқуқий билимларни тарғиб этишга қўшган шахсий ҳиссаси ва ижтимоий ҳаётда фаол қатнашганлиги учун Тошкент область судининг аъзоси ўртоқ Георгий Гаевич **Сардоров**га «Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган юрист» фахрий унвони берди.

* * *

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми кўп йил ҳалол меҳнат қилганлиги, план топшириқларини муваффақиятли бажарганлиги ва фаол жамоатчилик ишлари учун қуйидаги ўртоқларни Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Фахрий ёрлиғи билан мукофотлади:

Кемаева Юлия Прокофьевна — Ангрен керамика комбинати сантехкерамика буюмлари цехининг қуювчиси;

Никонович Найла Олимжоновна — В. И. Ленин номли Олмалиқ кон-металлургия комбинати руҳ заводи кадмий цехининг аппаратчи-гидрометаллурги;

Шиндина Галина Алексеевна — В. И. Ленин номли Олмалиқ кон-металлургия комбинати мис қуйиш заводи металлургия цехининг кран машинисти;

Шабиева Хайринисо Саидумаровна — Чирчиқ озиқ-овқат комбинати қандолат цехининг ишчиси.

КАСАБА УЮШМАЛАРИ ҲАЁТИ

Имтиёзлардан хабарингиз борми?

ҲАЁТГА МУҲАББАТ УЙҒОНСИН

АФҒОН тупроғидан ногирон бўлиб келган йигитларни кўрганимизда юрагимиз ачишади. Ёшларни шу кўйга солган ўша машъум урушга лаънатлар ўқиймиз. Начора, бўлар иш бўлди, бўёғи синди. Эндиги вазифа шу ногиронларни тезроқ даволаб, оёққа турғазишдан, ижтимоий-фойдали меҳнатга жалб этиб, кўнгил чигилини ёзишдан, ҳаётга муҳаббат уйғотишдан иборат.

Ўтган йили касаба уюшма шифохоналарида ташкил этилган саломатликни тиклаш-даволаш марказларида 560 дан ортиқ байналмилалчи жангчи дарддан фориғ бўлди. Уларнинг моддий, уй-жой, пенсия таъминотини яхшилаш йўлида ҳам маълум ишлар қилинди.

Ўзбекистон ССР Министрлар Совети, касаба уюшмалари жумҳурият кенгаши, Ўзбекистон ЛКСМ Марказий Комитетининг ўтган йил сентябрдаги қарори асосида байналмилалчи жангчиларга, Афғонистонда ҳалок бўлганларнинг оиласига кўрсатилаётган ёрдам яна ҳам кучаймоқда. 1990 йил давомида заҳирадаги жангчилар кенгаши тақдимномаси бўйича байналмилалчи жангчилар, биринчи навбатда ногиронлар, ҳалок бўлганларнинг оилалари уй-жой, ер участкаси, қарз, бинокорлик материаллари билан тўла таъминланадилар. Ҳукуматнинг алоҳида қарори билан уларга жумҳурият ва маҳаллий миқёсда шахсий пенсиялар тайинланди. Иш стажидан қатъий назар I-гуруҳ ногирони бўлган ҳарбий хизматчига 160 сўм, II гуруҳ ногиронига 150 сўм, III гуруҳ ногиронига 110 сўм ҳажмида шахсий пенсия тўланади. Ҳалок бўлган ҳарбий хизматчиларнинг оналари, фарзандларига ҳам алоҳида пенсиялар тайинланди.

Касаба уюшма комитетлари байналмилалчи жангчиларга даволанишлари ва дам олишлари учун йўлланмаларни биринчи навбатда бермоқда. Йўлланма берилганда санаторийга бориб келиш учун йўл ҳақи ҳам тўланмоқда. Касаллик варақаси учун эса иш стажидан қатъий назар иш ҳақи 100 фоиз миқдорида берилади.

Байналмилалчи жангчилар ўз эҳтиёжларига қараб иш ва ўқиш жойларидан парҳез таомлар ошхонасига йўлланмалар олишлари мумкин. Уларга ҳамда инвалидларнинг фарзандларига врач рецепти бўйича дори-дармонлар ярим нархда, ногиронлар, ҳалок бўлган жангчиларнинг ота-оналари, рафиқаларига эса бепул берилади. Афғон тупроғидан ногирон бўлиб қайтганлар, ҳалок бўлган жангчиларнинг оилалари боғча ва мактаб-интернатларга ҳақ тўлашдан озод этилдилар.

Савдо хизмати кўрсатишда ҳам бир қатор қулайликлар яратилмоқда.
Байналмилалчи жангчилар шаҳар пассажир транспортида, умумий фойдаланишдаги автомобиль трансвортида (таксидан ташқари), қишлоқ жойларида эса турар-жой бўйича маъмурий ноҳия доирасида шу турдаги транспорт воситаларида бепул юришга ҳақлидирлар.

Касаба уюшма комитетлари энг аввало ишлаётган ёки саломатлиги туфайли ҳозирча ишламаётган барча байналмилалчи жангчиларни, шунингдек, ҳалок бўлган ҳарбий хизматчиларнинг оилаларини аниқ ҳисобга олиб чиқишлари керак. Улар ҳукуматимиз яратиб бераётган барча имтиёзлардан баҳраманд бўлишлари лозим. Ўзгалар ташвишидан юз ўгиришга ҳеч кимнинг ҳаққи йўқ. Афғонистонда азоб чекканлар дардига шерик бўлиш, уларнинг шикаста кўнгилларини кўтариш, ҳаётга қайтариш инсоний бурчимиздир.

В. РОДИН,
вилоят касаба уюшмалар кенгаши Давлат ижтимоий суғурта бўлимининг мудири.

КУЧ ЙИҒИБ, СОҒАЙИБ

ВИЛОЯТ деҳқончилик саноат комплекси ходимлари учун қизғин дамлар — ёппасига экиш мавсуми бошланмоқда. Тармоқ меҳнаткашларини қиш фаслида соғломлаштириш, янги мавсумни бардам ҳолда кутиб олиш учун нималар қилинди! Жамоатчи мухбиримиз В. Дмитриевнинг бу саволига вилоят деҳқончилик саноати комплекси ходимлари касаба уюшма комитети раиси К. ШОДИМЕТОВ қуйидагича жавоб берди:

— Кузги-қишки мавсумда 12 мингдан ортиқ киши ва уларнинг оила аъзолари касаба уюшма йўлланмаси билан марказий ва маҳаллий санаторийларда даволандилар, турли шаҳарлар бўйлаб саёҳат қилдилар, дам олиш уйларида ҳордиқ чиқардилар.

Кейинги пайтда санаторий-профилакторийлар бағри ҳам кенгайиб бораяпти. Бу йил уларда 4 мингга яқин ишчи ва колхозчи саломатлигини мустаҳкамлади. Айниқса Оққўрғон, Тошкент гўшт ишлаб чиқариш бирлашмаси санаторий-профилакторийларида даволашнинг сифат даражаси ортиб бораётганлигидан қишлоқ меҳнаткашлари мамнун бўлмоқдалар. Бу шифохоналар замонавий медицина ускуналари билан жиҳозланган, беморларга тажрибали шифокорлар хизмат қилмоқдалар. Биргина Оққўрғон санаторий-профилакторийсида кузги-қишки мавсумда 500 киши даволанди.

Вилоят касаба уюшма комитети Улуғ Ватан уруши инва-

• Бизнинг суҳбат

лидлари ва қатнашчилари, байналмилалчи жангчилар саломатлигини мустаҳкамлаш устида ҳам алоҳида қайғураяпти. Улар йўлланмалар билан биринчи навбатда таъминланмоқдалар. 530 киши эса иш жойларидан парҳез таомлар ошхоналарига имтиёзли йўлланмалар олди. Дам олиш ва даволанишга муҳтож бўлган кишиларнинг бешдан бир қисмига вилоят касаба уюшма комитети фонди ва корхоналар касаба уюшма комитетлари бюджети ҳисобидан бепул йўлланмалар берилмоқда.

Деҳқонларимиздан 800 дан ортиқ киши эса туристик йўлланмалар билан Ленинград, Москва, Рига, Сочи шаҳарларида ҳамда чет мамлакатларда бўлди. Есентуки, Кисловодск, Железноводск шаҳарларига сафар қилганлар бир йўла даволаниб ҳам қайтдилар.

Студентлар, ўқувчиларнинг дам олишини уюштириш, уларни соғломлаштириш билан ҳам жиддий шуғулланмоқдамиз. Қиш даврида Тошкент қишлоқ хўжалик институти, Тошкент қишлоқ хўжалигини ирригациялаш ва механизациялаш инженерлари институтининг 750 нафар талабаси санаторий-профилакторийларда даволанди. Қишки таътил даврида қишлоқ мактабларининг 353 ўқувчиси «Кумушкон» санаторийсида дам олди. 5 мингдан ортиқ ўқувчига мактабларнинг ўзида дам олиш шароитлари яратилди.

Қишлоқ хўжалик ходимларини йўлланмалар билан тўла таъминлаш чораларини кўрмоқдамиз. Эндиликда бошқа тармоқ касаба уюшмаларидан ҳам қўшимча йўлланмалар сотиб олмоқдамиз. Мунтазам даволаниб бориш эҳтиёжини сезган кишилар олдида энди қарздор бўлиб қолмаймиз.

ОШИРИБ ВА ЯШИРИБ

КАСАБА УЮШМА комитетлари тузган ишчи назорати аъзолари Олмалиқдаги 78-озиқ-овқат магазини олдида бир зум тўхтаб қолишди. Магазиннинг олд эшиги берк эди. Лекин орқа томондан қўйниларига шиша тиқиб ўтаётган одамларнинг кети узилмасди. Назоратчилар секин шу томонга ўтишди. Омборда 9 сўм 10 тийинлик арақ нақд 10 сўмдан пулланаётган экан.

Сотувчи Т. Аминов ишчи назорати аъзоларини кўриб, ҳанг-манг бўлиб қолди. Чунки у бу «меҳмон»ларни кутмаган эди. Сотувчи жиноят устида қўлга тушгач, магазин директори М. Бердиқулов ҳам довдираб қолди. Лекин дарров ўзига келиб, текширувчиларга дўқ ура кетди. Гўё арақ ўз нархида сотилаётган эмиш.

Шу пайт харидорлардан яна уч-тўрт киши қайтимсиз деб бир шиша араққа ўн сўмдан чўзиб қолишди. Демак, улар шунга ўрганиб қолишган. Бу ерда ичкилик ҳамиша яширилиб, оширилган нархларда орқа эшикдан пулланар экан. Текширув пайтида магазин ом-

• Ишчи назорати

боридан 97 яшик арақ топилди. Улар ўз харидорини кутиб ётган экан.

12-магазинда ҳам шундай нохуш ҳолнинг устидан чиқиб қолдик. Чет элларда ишлаб чиқарилган кўйлаклар, кийимбошлар пештахта кўрмай, орқа эшикдан оширилган баҳода чайқовчиларга пулланаётган эди. Чамаси Олмалиқ шаҳар савдо ва умумий овқатланиш шахобчалари устидан назорат мутлақо бўшашиб кетганга ўхшайди. Бўлмаса ҳар қадамда шундай жиноятлар содир бўлмасди.

Биз «Саломатлик» кафесига кириб тамадди қилмоқчи бўлдик. Лекин санитария ҳолатининг ночорлигидан иштаҳамиз бўғилди. Шундан кейин сметана билан булочка сўрадик. Лекин Х. Исабеков қуйиб берган сметанани қайта тортиб кўрганимизда 50 грамм кам чиқди. Демак, уриб қолиш шаҳардаги аксарият савдо ва умумий овқатланиш корхоналарида одат тусига кириб қолибди. Ўйлаймизки, шаҳар Советининг ижроия комитети савдо корхоналаридаги бундай нохуш ҳолларга тегишли баҳо беради.

М. НАЗАРОВ,
рейд аъзоси.

Қайта қуриш талаби

КОМИССИЯЛАР ИШЛАЯПТИМИ?

ТОШКЕНТДАГИ Охунбобоев номли бош кийимлар фабрикаси касаба уюшма комитетининг раиси Зумрад Орипова билан суҳбатимиз турли соҳалар бўйича тузилган комиссиялар фаолиятига бағишланди.

— Касаба уюшма ташкилотида тўққизта комиссия тузилган,— дейди у.— Лекин уларнинг ҳаммаси ҳам ўз вазифасини тўлиқ уддалаяпти, деб бўлмайди. Масалан, ташкилий-оммавий ишлар комиссияси аъзолари ишдаги сусткашликлари учун кўп марта танқид қилинардилар. Сўнгги касаба уюшма йиғилишида улар хусусида яна ҳам кескин гаплар бўлди. Кўпчиликнинг талаби билан комиссия раиси Х. Шаропова вазифасидан четлаштирилди. Комиссияга 2-механика цехининг ишчиси Рустам Камолхўжаев раис этиб сайланди.

Бошқа комиссиялар фаол ишлаяпти. Иш ҳақи ва меҳнатни нормалаш, ижтимоий суғурта комиссиялари фаолликлари туфайли меҳнат шароити, савдо хизмати, дам олишга оид муаммолар кўнгилдагидек ҳал этилмоқда.

— Уй-жой таъминоти қандай бўлаяпти?

— Собир Раҳимов ноҳия Совети ижроия комитетининг қарори билан ҳар йили корхонамизга иккитадан квартира берилаяпти,— дейди раис.— Лекин бу жуда кам. Ахир бизда уй-жой олишга навбат кутиб тургганлар сони 32 нафардан ортиқ.

— Якка тартибда уй-жой қуриб олиш истагини билдирганлар ҳам борми?

— Бундай кишилар кўп, 20 нафардан ортиқ. Биз ер масаласида ноҳия Совети ижроия комитети раҳбарларига хат билан мурожаат этдик. Агар ер участкаси ҳал бўлса, корхона раҳбарияти ва касаба уюшма комитети шахсий уй-жой бунёд этувчиларга маълум миқдорда моддий ёрдам кўрсатарди. Бунга қурбимиз келади.

Х. НОСИРОВ.

*

● СУРАТЛАРДА: 78-озиқ-овқат магазини омборида тахланиб ётган араклар; 12-магазинда яшириб сотилаётган кўйлаклар; «Саломат» кафесидаги нохуш манзара.

Муаллиф суратлари.

ҚОНУНЛАРИМИЗ ҲАЁТИЙ БЎЛСИН

МУҲОКАМА қилинаётган «СССРда маҳаллий ўз-ўзини бошқаришнинг умумий асослари ва маҳаллий хўжалик» тўғрисидаги Қонун лойиҳасининг мамлакатимиз сиёсий ҳаёти учун қанчалик муҳимлигини тасаввур қилиш қийин эмас. Маълумки, мамлакатимизда амалга оширилаётган сиёсий ислоҳотнинг туб мақсади — халқни ҳокимиятнинг ҳақиқий эгасига айлантириш. Буни қарор топтириш учун жойлардаги маҳаллий ҳокимият органларини, яъни маҳаллий Советларнинг ўз ҳудудлари хўжайини, эгаси бўлишларини амалда таъминламоқ зарурдир.

Турғунлик йилларида ҳам бу борада қатор қонунлар, қонуний актлар қабул қилинган. Бироқ бу актлар ҳаётдан, ундаги реал воқеликдан ажралиб қолганлиги, тегишли иқтисодий, сиёсий, ташкилий заминлар тайёрланмаганлиги туфайли амал қилмади. Маҳаллий Советлардаги аҳвол эскичасига қолиб кетаверарди. Советларнинг ҳуқуқсизлиги кўп ҳолларда уларнинг маблағсизлигидан келиб чиқарди. Ҳатто КПСС Марказий Комитети, СССР Олий Совети Президиуми ва СССР ҳукуматининг Советларнинг социал-иқтисодий тараққиётни жадаллаштиришдаги ролини ошириш ва масъулиятини кучайтириш тадбирлари тўғрисидаги қарори ҳам бу соҳада туб ўзгариш ясай олмади. Бу қарорда ҳам жойларда ҳокимият Советларга ўтишининг ҳуқуқий механизми, яъни ҳуқуқий, сиёсий, ташкилий, иқтисодий чора-тадбирлар мажмуаси аниқ, лўнда ишлаб чиқилмаган эди. Шунинг учун бу қарор ҳам навбатдаги яхши тилакка айланди. Маҳаллий Советлар ҳаётидаги муаммолар эса ҳамон ечим кутиб ётибди.

Тўғри, кейинги йилларда мамлакатимизда йирик ўзгаришлар содир бўлмоқда. Демократия, ошкоралик сиёсий ҳаётимизнинг мазмунига айланмоқда, халқнинг сиёсий фаоллиги кескин кўтарилмоқда. Аммо, иқтисодий соҳада йирик ўзгаришларга эришиш орқага сурилмоқда. Иқтисодда туб ўзгариш ясаш учун халқни ернинг, ер ости бойликларининг, барча табиий ресурсларнинг, ишлаб чиқариш воситаларининг ҳақиқий эгасига айлантирмоқ керак. Аҳоли маҳаллий ҳокимият органлари орқали шу ҳудудга оид ҳамма маҳаллий масалаларни ошкоралик асосида ҳал қилиш ҳуқуқини амалда ўз қўлига олмоғи лозим. Муҳокама қилинаётган лойиҳанинг вазифаси ҳам ана шундан иборат.

Қонун лойиҳасида биринчи кўзга ташланадиган ҳолат унинг ихчамлигидир, у бор-йўғи 19 моддадан иборат, холос. Лойиҳанинг 1-моддасида маҳаллий ўз-ўзини бошқариш — халқ депутатлари Советлари, ижтимоий-территориал ўз-ўзини бошқариш органлари, маҳаллий референдумлар, гражданларнинг турар-жойларидаги йиғилишлари ва демократиянинг бошқа формалари орқали аҳоли томонидан амалга оширилади. Маҳаллий ўз-ўзини бошқариш органи ўзининг ваколатига мувофиқ маҳаллий аҳамиятга молик бўлган барча масалаларни ҳал қилади. Бу норма маҳаллий Советлар ҳудудида жойлашган, лекин унга бўйсунмайдиган корхона, ташкилотларнинг идоравий манфаатларига чек қўйишга ҳуқуқий замин бўлади. Маҳаллий Советлар ўз ҳудудида жойлашган корхона, ташкилотларнинг чиқарган актлари қонунчиликка ёки Советнинг қарорига зид бўлса, уларни ҳаракатдан тўхтатиш ҳуқуқига эга. Советларга берилган бу ҳуқуқлар уларни ўз ҳудудларининг ҳақиқий хўжайинига айлантириш гаровларидан биридир.

Қонун лойиҳасини умуман маъқуллаган ҳолда, унинг баъзи моддалари хусусида ўз фикр ва мулоҳазаларимизни айтиб ўтишни истар эдик. Авваламбор, шуни таъкидламоқ лозимки, лойиҳада бир неча мураккаб тушунчалар мавжуд бўлиб, улар лойиҳани тушунишни қийинлаштиради. Масалан, «совет жамияти аъзоларининг ўз-ўзини ташкил этишининг социал-иқтисодий ва ижтимоий-сиёсий формаси» (1-модда), «территория аҳолисининг коллектив мулки (территориал-коллектив мулки)» (5-модда), «ижтимоий ўз-ўзини бошқариш органлари» (7-модда) каби атама-иборалар ҳамма учун ҳам тушунарли эмас. Шунингдек, лойиҳада «маҳаллий ўз-ўзини бошқариш ва маҳаллий хўжалик» тушунчасининг шарҳланмаганлиги ҳам нотўғри бўлган.

Қонун лойиҳасидаги анчагина моддаларда, жумладан, 2-модда, 3-модданинг 1-банди, 6-модданинг 2-банди, 8-модда, 13-модданинг 3-банди, 17-модданинг 1- ва 2-бандлари, 19-моддаларда умумийлик, баландпарвозлик, ортиқча расмийлик мавжуд.

Яна шуни таъкидлаш лозимки, лойиҳанинг туб мазмун-моҳияти келажакка қаратилгандир, яъни лойиҳа нафақат мавжуд муносабатларни, балки пайдо бўлиши мумкин бўлган муносабатларни тартибга солувчи нормаларни ҳам ўзида мужассам этган. Шу нуқтаи назардан лойиҳада халқ эркинин референдумлар орқали амалга оширилишини изоҳлаш мумкин (2-модданинг 1-банди). Маълумки, референдум демократия усули сифатида Конституцияда аллақачон мустаҳкамланган, лекин амалда ҳалигача сиёсий ҳаётимизда ўз ўрнини топгани йўқ. Шунинг учун бу нормани ҳам яқин келажакка наказ, деб қабул қилишимиз керак.

Маҳаллий Советларнинг ҳуқуқлари тўғрисидаги моддалар ҳақида ҳам шуни айтиш мумкин. Лойиҳанинг 14-моддаси маҳаллий Советларнинг ташқи алоқаларига бағишланган. Бу ҳам яқин келажакда вужудга келиши лозим бўлган ижтимоий муносабатларни тартибга соладиган норма. Маҳаллий ўз-ўзини бошқаришнинг кафолатларига бағишланган нормалар ҳам таркиб топиши лозим бўлган ижтимоий муносабатларга ҳуқуқий заминдир.

Баъзи нормалар мантиқан бир-бирига мос тушмайди. Чунончи, 3-модданинг 1-бандида «маҳаллий ўзини ўзи бошқариш идоралари ўз ваколатларига биноан маҳаллий аҳамиятга молик барча масалаларни ҳал қиладилар», деб кўрсатилган. Бунинг маъноси бизнингча, маҳаллий Совет ўзига тааллуқли ҳамма масалаларни ўзи ечиш ҳуқуқига эга, дегани. Аммо 9-моддада «ажралмаларнинг нормативлари халқ депутатлари юқори Советлари томонидан қуйи Советлар билан келишилган ҳолда тасдиқланади», дейилган. Бу ҳолда 3-модданинг 1-бандида мустаҳкамланган қоиданинг кучи қаерда қолди?

Биз юқорида баён этган айрим жузъий камчиликлардан қатъий назар ушбу Қонун умумхалқ муҳокамасидан ўтиб, амал қила бошлагач, маҳаллий Советлар ҳаёти ва фаолиятида туб ижобий ўзгаришлар юз бериши шубҳасиздир.

К. КОМИЛОВ,
етакчи илмий ходим.
М. АҲМАДШОЕВА,
илмий ходим.

ТИНЧЛИК ФОНДИ — ИЖТИМОИЙ РЕЖАЛАРГА

Совет тинчлик фонди ўзбекистонликларга ижтимоий режаларни амалга ошириш — республикада оталиқ хизматини ривожлантириш, уйда ижтимоий ёрдам бериш бўлимларини очиш, касалларни овқатлантиришга қилинадиган харажатлар нормасини ошириш ва дори-дармонлар сотиб олиш учун уч миллион сўмдан кўпроқ пул ўтказди.

Совет тинчлик фонди ва унинг Ўзбекистон бўлими маблағи бошқа ҳайрия мақсадларига ҳам ишлатилмоқда. 1941—1945 йилларда ҳалок бўлганлар хотирасига ёдгорлик ўрнатиш ва ҳалок бўлганларнинг оилаларига моддий ёрдам бериш учун 33 минг сўм пул ўтказилди.

(ЎзТАГ мухбири).

Текширишлар қандай наф беряпти?

ЖАЗО ЎРНИГА МУҲОФАЗА

МУШТАРИЙЛАРИМИЗГА маълумки, «Тошкент ҳақиқати» газетаси вилоят давлат савдо инспекцияси билан ҳамкорликда савдо ва умумий овқатланиш корхоналари ишини вақти-вақти билан текшириб, юз бераётган қонунбузарликлар тафсилотини газета саҳифаларида эълон қилиб боради. Аммо шуниси ажабланарлики, бундай текширувлардан сўнг савдодаги қинғир ишлар ўша текширув ўтказилган жойларнинг ўзида ҳам камаймаяпти. Аксинча, кўп ҳолларда харидорлар ҳақига хиёнат қилиш, эҳтиёж катта бўлган молларни яшириб қўйиб, сунъий тақчилликни вужудга келтириш кучаймоқда.

Нега шундай бўлаяпти? Наҳотки давлат инспекцияси ва матбуот органларининг текширувлари ҳам ҳеч қандай наф келтирмай, изсиз қолаверса? Жамиятни бузаётган бундай иллатларга чек қўйишнинг наҳотки иложи бўлмаса?

Вилоят бош давлат савдо инспектори И. ИСРОИЛХЎЖАЕВ мухбиримизнинг мурожаатига жавобан ана шу саволлар замирида яширинган айрим жумбоқларни қуйидагича шарҳлайди.

— ЯНГЛИШМАСАМ, матбуот билан ҳамкорликдаги танқидий чиқишларимизнинг кутилган натижаларни бермаётганлиги ва бунинг сабаблари хусусидаги мулоҳазаларимизни илгари ҳам баён этиб, тегишли ташкилот раҳбарларига эътирозларимизни маълум қилгандик. Афсуски, шундан сўнг ҳам сезиларли ўзгаришлар юз бергани йўқ. Қоидабузарликлар эса юқорида айтилганидек, ҳамон давом этаётир. Буни биргина Олмалиқ кон металлургия комбинатининг ишчилар таъминоти бошқармасига қарашли савдо корхоналари мисолида кўриш мумкин.

Чунончи, текшириб кўрилган 36 та магазиндан 27 тасида жиддий қонунбузарликларга дуч келинди. Совет савдоси қонунларини қўпол равишда бузганликлари учун комбинат ишчилар таъминоти бошқармасининг ишчилар таъминоти бўлими (ИТБ) раҳбарияти олдига 29 кишини маъмурий жазолаш, уч кишини ишдан бўшатиш ва бир кишининг жиноий иши юзасидан материалларни ўртоқлик судига ошириш вазифаси қўйилган эди.

Бироқ кейинги текширувлар жараёнида яна кўплаб қонунбузарликлар аниқланди. Шуниси ажабланарлики, жиддий қонунбузарликлар айнан такрорланмоқда. Бунинг сабаби шуки, ишчилар таъминоти бўлими (бошлиғи Л. Пан) қўли эгри савдо ходимларини айбларига яраша жазоламай, давлат савдо инспекцияси қарорларини бажармай келаётир. Кўп ҳолларда ИТБнинг номигагина ёзган қарорлари қоғозда қолиб кетаверади, бухгалтерия ходимлари ҳам маош ёзиш пайтида бу буйруқларга эътибор бермайдилар, оқибатда қоидабузар сотувчи жазо ўрнига мукофот олган ҳоллар оз эмас.

Масалан, 29-магазин мудири Р. Еникеева 142 килограмм гўштни ўз эгаларига сотмай, очиқ савдога қўйганлиги, қўлостидаги сотувчилар устидан назорат қилмай қўйганлиги ва бошқа жиддий хатолари учун давлат савдо инспекцияси 97 рақамли қарори билан уни ишдан олишни тавсия қилган эди. ИТБ раҳбарлари эса нима учундир магазин мудирини ҳимоя қилиб, ўзларининг 168 рақамли буйруқлари билан қатъий хайфсан бердилар, холос.

35-магазин сотувчиси Н. Ермакова билан ҳам худди шундай воқеа юз берди. Харидордан 37 тийин ортиқча ҳақ олганлиги, айрим тақчил молларни яшириб қўйганлиги учун қонун юзасидан уни ишдан бўшатиш керак эди. ИТБ раҳбарлари уни ҳам муҳофаза қилишди: касаба уюшмаси қарори рўкач қилиниб, у қатъий хайфсан билан ишда олиб қолинди.

42-дўкон сотувчиси Б. Курашиннинг қоидабузарлиги билан боғлиқ воқеа эса янада ажабланарли. У дўконга алоқаси бўлмаган мутлақо бегона аёл Ш. Усиновани савдо қилишга қўйди. Бундан фойдаланган Ш. Усинова харидорлар ҳақига хиёнат қилган пайтда қўлга тушди. Бу қилмиши учун Б. Курашин ишдан олиниши керак эди. Аммо ИТБ раҳбарлари яна «кўнгилчанлик» қилдилар. Асосий айбдор Б. Курашин оппоқлигича қолаверди-ю, дўконга алоқаси йўқ бегона сотувчи Ш. Усиновага... ҳайфсан (!?) берилди. Фақат бизнинг навбатдаги аралашувимиздан сўнггина Б. Курашиннинг ишдан бўшатилганлиги эмас, балки лавозими пасайтирилгани ҳақида ИТБ раҳбарларидан 03-139 рақамли хат келди. Лекин бу хатда Б. Курашинни жазолаш тўғрисидаги буйруқнинг рақами ҳам, вақти ҳам кўрсатилмаган.

1988 йилги текширувлар чоғида 46-комиссион моллар магазини сотувчиси К. Абсаитова қонунбузарлик қилгани учун лавозими пасайтирилган, шунингдек нарх бўйича молшунос М. Абдусамадовга қатъий ҳайфсан берилган эди. Улар ҳам ишчилар таъминоти бўлими раҳбарларининг «кўнгилчанлиги»дан фойдаланиб, қонунбузарликни давом эттирдилар. Бу кейинги ўтказилган текширув чоғида исботланди. Савдога қўйилган молларнинг ёрлиғи ҳам, нарх қоғози ҳам йўқ. Қабул қилиб олинган молларнинг нархи ўз вақтида белгиланмаган. Одатда қабул қилиб олинган мол махсус дафтарга тартиб рақами билан қайд этиб борилиши керак. Лекин бу дафтарда 57 та рақам атайлаб бўш қолдирилган, умуман бу дафтар муҳрланмаган.

Иккинчи марта текшириш чоғида шундай жиддий қонунбузарликларга йўл қўйганликлари учун давлат савдо инспекцияси 1990 йил 11 январдаги қарори билан К. Абсаитова билан М. Абдусамадовни ишдан бўшатишни талаб қилган эди. Бу сафар ҳам ИТБ раҳбарлари ўзбошимчалик билан иш тутдилар: икки ҳафта кечикиб қабул қилган 21 рақамли қарорлари билан К. Абсаитова ва М. Абдусамадовга... қатъий ҳайфсан бериб, январь ойи мукофотининг бор-йўғи 50 фоизидан маҳрум қилдилар, холос.

Бир нарса аниқки, текширувларга муносабат ва жазонинг бундай номаъқул усули бундай давом этиши мумкин эмас, ҳақиқат қарор топиши шарт. Биз шу нуқтаи назардан келиб чиққан ҳолда комбинатнинг ишчилар таъминоти бошқармаси бошлиғи Д. Иванянга хат йўлладик. Ундан савдо қоидасини сурункасига бузаётган савдо ходимларига нисбатан кўнгилчанлик қилаётганлиги, меҳнат жамоаси ишини яхши назорат қилмай қўйганлиги учун бошқарманинг ишчилар таъминоти бўлими бошлиғи Л. Паннинг жавобгарлиги масаласини кўриш сўралган.

Д. Иваняннинг савдо инспекциямиз йўллаган хатига муносабати ушбу мақоланинг бошида кўндаланг қўйилган саволлар ечимини бироз бўлса-да ойдинлаштиради, деб ўйлаймиз.

ГАЗЕТА САҲИФАЛАРИДА

САҲИФАЛАР АЛМАШИШДИ

Вилоятимизнинг Пискент ва Тожикистоннинг Мастчоҳ ноҳиялари меҳнаткашлари ўртасидаги дўстлик алоқалари йил сайин кенгайиб бораяпти. Ноҳия газеталари вақти-вақти билан шу дўстлик самараларига, иқтисодий ва маданий алоқаларни кенгайтириш истиқболларига бағишланган қўшма сонлар эълон қилиб бораяпти, ўзаро саҳифалар алмашаяпти.

Яқинда Пискент ноҳия **«Меҳнат байроғи»** ва Мастчоҳ ноҳия **«Машъал»** газеталари олти бетли бўлиб чиқди. «Меҳнат байроғи»нинг ички икки саҳифасини мастчоҳлик журналистлар, «Машъал» газетасининг ички икки саҳифасини эса пискентлик қаламкашлар тайёрлаб юборишди. Шу тариқа ўзбек газетасида тожик тилидаги, тожик газетасида эса ўзбек тилидаги илова-саҳифалар пайдо бўлди.

Бунинг боиси бор. Пискентда 3 мингдан ортиқ тожик миллатига мансуб кишилар яшаб меҳнат қилмоқдалар. Мастчоҳ аҳолисининг ҳам маълум қисмини ўзбеклар ташкил этади. Илова — саҳифалар асосан қардошлар ўз она тилларида газета ўқишсин деган мақсадда тайёрланди.

Ҳар иккала иловада ҳам қизиқарли материаллар оз эмас. Уларда тожик ва ўзбек халқларининг азалий дўстлиги, турмуш тарзи, ижтимоий соҳадаги муаммолари, орзу-умидлар баён этилган. Ижодий коллективлар илова-саҳифалар тайёрлаб, икки халқ ўртасидаги қардошлик туйғуларини янада камол топтиришга хизмат қилдилар.

ЯНГИ НОМДА

Тошкент автомобиль ва йўллар институтининг кўп нусхали газетаси яқиндан бошлаб ўзбек тилида **«Муҳандис»** номи билан чиқа бошлади. Муҳандис туркий тилларда кўп учрайдиган сўз. У инженер деган маънони билдиради. Ўзбек тилига давлат мақомини бериш тўғрисидаги қонунни ҳаётга татбиқ этиш йўлида институт жамоаси маълум ишларни қилмоқда. Газетанинг эндиликда икки тилда чоп этилаётганлиги ҳам шу йўлдаги муҳим қадам бўлди.

Газетанинг уч саҳифасидан ўзбек тилидаги мақолалар, шеър ва ҳикоялар жой олган. «Сўз мулкига саёҳат», «Ҳикмат — бир ҳовуч олтин» каби рубрикалар остида берилган қатралар газетани яна ҳам ўқимишли қилган. Мақолаларда ўқув-тарбия ишларини такомиллаштириш, дам олишни тўғри ташкил этиш, кекса педагоглар тажрибасини оммалаштириш бўйича бажарилаётган ишлар ёритилган.

Наврўз

ХАЛҚ ШОДИЁНАСИ ДАВОМ ЭТМОҚДА

МЕҲМОНЛАР ҲАМ ХУРСАНД

УЛКАМИЗДА давом этаётган Наврўз байрами Калинин ноҳияси меҳнаткашлари томонидан ҳам кенг нишонланди. Пойтахтимиз маҳалла, хиёбон ва майдонларида бўлиб ўтган байрам тантаналарининг кўпида иштирок этганим учун ноҳия марказидаги бу шодиёна менга бўлакча таъсир қилди. Сабаби хиёбондаги сўрилар анвойи гуллар билан панжарасимон қилиб безатилган. Сўзаналар, палакларда зарипаклар билан эски ўзбек имлосида наврўз битиклари тикилган, бир неча ерда қозоқ ўтовлари ўрнатилган. Бу ерда дорбозлар ва полвонлар, от-уловлару туялар, чавандозлар, курашчилар, хуллас шодиёнага жозиба бағишловчи омилу удумларнинг ҳаммасини кўриш мумкин.

Карнай-сурнай садолари остида рақс тушаётганлар орасида хориждан келган қора танли меҳмонларга кўзим тушди. Маълум бўлишича, улар Африка қитъасидан келишган экан. Улардан бири — Абдул Қамара саволларимга жавобан Наврўз ҳақида қуйидагича фикр билдирди:

— Аввало халқингиз меҳмондўст, аҳил экан. Буни айланиб юрганимизда кўплаб миллат вакилларини таништиришганида сездик. Ўзбек ва қозоқ миллий таомларидан татиб кўрдик, айниқса сумалакнинг таъми оғзимизда қолди. Ўйин-кулгига шунчалик берилиб кетганимиздан кўпчилик қатори рақсга ҳам тушдик. Сайилга таклиф этган ноҳия ёшларига раҳмат. Ушбу тадбир туфайли вилоятингиз ва унинг одамлари ҳақида тасаввуримиз янада бойиди.

Қозоғистондан туяларда келган меҳмонлардан ҳам шундай дил сўзларини эшитдик.

Ноҳия халқ маорифи бўлими махсус дастурхон тузаб, илгари шу соҳада ишлаган ветеранларни, пенсионерларни даврага таклиф қилди. Мактаб ўқувчилари улар учун куй ва рақс, интермедиялар ижро этишди. Шу куни бошқа соҳа мутасаддилари ҳам ана шундай хайрли ишларни амалга оширдилар.

Сайил иштирокчилари учун озиқ-овқат маҳсулотларидан ташқари сабзавот ва мевалар, хўжалик ва маданий моллар, китоблар билан савдо қилувчи расталар хизмат қилди. Наврўзнинг яна бир яхши удуми — кўчат экиб, уруғ сепиш учун кўчма дўконларда кўклам ниҳоллари савдоси уюштирилди. Ёшу-қари байрамдан хуш кайфиятда қайтди.

Р. ШОЖАЛИЛОВ.

Суратларда: ноҳия марказидаги шодиёналар пайти.

А. ЗУФАРОВ суратлари.

БУТУН МАҲАЛЛА — АҲИЛ ОИЛА

Табиат ўз сепини ёйиб, саҳоватини кўз-кўз қилаётган шу кунларда Тошкент шаҳри ва вилояти меҳнаткашлари янги ризқ-рўзимиз йили бошланишини катта тўй-шодиёна, халқ сайиллари билан кутиб олишда давом этмоқдалар.

Куни кеча пойтахтимизнинг Киров ноҳиясидаги Боксёрская маҳалласида ҳам Наврўз наҳорига чорловчи куй ва қўшиқлар янгради. Бу ерда истиқомат қилувчилар маҳалла клуб-чойхонасига тўпланиб, қўни-қўшниларига саодат, иқбол, тўкинсочинлик тилаб, бир-бирларини муборакбод этдилар.

— Бу йилги Наврўзнинг таровати ўзгача, — дейди Тўйтепадаги болалар мусиқа мактаби директорининг ўринбосари, маҳалла қўмитаси раисининг муовини Атҳам Худойқулов. — Маҳалладош 350 хонадон бир ёқадан бош чиқариб, Курортная, Цветочная, Боксёрская, Низомий каби бир қатор кўчалар ва торкўчаларни ободонлаштириб, кўчат экишди, мавжуд ариқ ва зовурларни тозалашди. Баҳонада кўплаб мевали дарахтлар экилиб қолди. Борларининг ости юмшатилди. Хонадонлар олдидаги манзарали буталар қайчиланиб, уларга чиройли тус берилди. Бу ишларга маҳалла қўмитаси раиси Турсунали Юсупов ва фаоллар Ёқуб Илёсов, Туроб Икромов, Мўмин Носиров бошқош бўлдилар.

Маҳалла аҳли бундан ташқари қабристонга ҳам ўтиб, у ердаги қабрлар ён-атрофини тозалаб, тартибга келтирдилар.

Кўклам шабадаси билан бирга олам-олам қувонч олиб келган Наврўз шодиёнасига уюшқоқлик билан яхши тараддуд кўрилганди. Байрам дастурхони тузалиб, унга пазанда уй бекалари қўллари билан тайёрланган турли-туман ноз-неъматлар қўйилди.

Шу куни эрта наҳорда клуб-чойхонада ош тортилди. Ҳамма ерда бўлгани каби кўклам фаслининг шоҳ таоми — сумалак тарқатилди. Сайилга тўпланганлар ўз маҳалладошлари ёш санъаткор Қаюмжон Усмонов ижросида куй ва қўшиқлар тингладилар. Тадбирнинг кўнгилдагидек ўтишига ноҳиядаги А. Қодирий номли маданият уйи аҳли ҳам муносиб ҳисса қўшди. Хусусан, Маҳамаджон Абдуллаев бошчилигидаги «Настарин» хўжалик ҳисобидаги ансамбли сайил иштирокчиларига хизмат қилишди. Ўктам Жабборов ва Эркин Солиҳовлар куйлаган қўшиқлар, раққоса Гулчеҳра Орифбоева ижросидаги рақслар ҳаммага манзур бўлди.

* * *

Шунингдек Чилонзор ноҳиясидаги Зарафшон маҳалласида ҳам Наврўз байрами ана шундай катта тантаналар билан нишонланди.

У. АБДУШОҲИДОВ.

* * *

Суратларда: маҳаллада ўтган сайил лаҳзалари.

М. НАЗАРОВ суратга туширган.

● *Кўклам кезмоқда*

БИР ОЙ БУРУН БОШЛАГАНДИК

Шу кунларда хўжаликларда, қишлоқларда, маҳалла-кўйларда бўлсангиз ўзгача бир ҳаракат кўзга ташланади. Бу бежиз эмас. Ҳамма ерда халқимизнинг қадимий ва миллий байрами — Наврўзни муносиб шоду-ҳуррамлик билан кутиб олинди. Биз ҳам Тошкент ноҳиясидаги Калинин қишлоқ шўросининг Охунбобоев номли маҳалласида бўлдик. Шу маҳалла қўмитасининг раиси, кекса педагог Зайниддин ака НУРИДДИНОВ билан суҳбат қурдик. У маҳаллада Наврўзни ўтказиш бўйича амалга оширилган ишларни ҳикоя қилиб берди.

— БИЗ аслида Наврўзни ҳар томонлама намунали ўтказиш учун ҳаракатни бундан бир ой муқаддам бошлаб юборган эдик. Маҳалламиздаги 203 та хонадонда истиқомат қилувчи ёшу-қари байрамолди ҳашарларида, кўкаламзорлаштириш ишларида фаол қатнашдилар. 18 март куни маҳалла аҳли билан яна бир бор маслаҳатлашиб олдик.

Мана бугун Наврўз. Байрам юзасидан белгиланган тадбирлар ҳам ранг-баранг. Биз бу йил Наврўз айёмини ўзгача ўтказишга ҳаракат қилдик. Маҳалла боғига 500 кишилик жой тайёрладик. Бу ерга ҳар бир кўча, — Охунбобоев, К. Маркс, Энгельс ва Муҳиддин Нуриддинов кўчалари аҳолисининг ўзлари жой қилишди. Бу кўчалар ўртасида шу куни дастурхон безаш, меҳмон кутиш, ўйин-кулги ва бошқа миллий анъаналар бўйича мусобақа ташкил этилди. Ғолиб кўча аҳолиси маҳалламиз таъсис этган совға ва фахрий ёрлиқ билан мукофотланди.

Мана бир неча йилдирки, маҳалламизда «Маҳалла ҳақиқати» рўзномаси чоп этиб келинмоқда. Наврўз куни унинг махсус сонини чоп этдик.

Наима Имомова бошчилигидаги хотин-қизларимиз сумалак сайли мароқли бўлишига ҳисса қўшишди.

Мен бугун, айниқса, мамнунман. Сабаби наврўз айёмини ҳар томонлама шоду-ҳуррамлик билан ўтказиш учун ёшларимизнинг ўзлари ташаббус кўрсатишди. Шу ерлиқ ҳаваскор санъаткорлар ака-ука Эркин ва Фурқат Йўлдошевлар ўз ансамбллари билан дилрабо куй-қўшиқлар ижро этишаётган бўлишса, Қўчқор Турғунов бошлиқ группа аъзолари эрта тонгданоқ қадимий санъатимиз карнай-сурнай наволарини бошлаб юборишди. Кекса кишиларимизни, моҳир деҳқон ва қаҳрамон оналаримизни мактаб ўқувчилари ҳам айём билан муборакбод этишди. Кекса хотин-қизларимиз ёшларга халқимизнинг миллий қўшиқларини ижро этиб беришди.

Байрамда Наврўз айёмининг рамзий образлари Бободеҳқон ва Баҳоройнинг иштирокида махсус театрлаштирилган томоша ҳам кўрсатилди. Ноҳия маданият уйи, Ҳамза номли театрдан санъаткорлар ташриф буюришди.

М. РИХСИЕВ суҳбатлашди.

НАЗАРМАТ

ҚАДИМ ГУЛНАҚШИСАН

Наврўз, қадим гулнақшисан диёрда,
Соғинтирган чиройинг бор баҳорда.
Дашту қирлар жилосида ўйнайсан,
Шўх дарёлар мавжларида куйлайсан,

Лолазорлар ол чеҳраси ўзингсан,
Далаларнинг чўнг наъраси ўзингсан.
Наврўз сени Ватан баҳори деймиз,
Жўшқин диллар мадҳи, дил тори деймиз.

Сендан замин либослари бўлар гул,
Куйламоққа келур хушхон жўр булбул.,
Сайри гулга чиқар аҳли юрт пешвоз,
Меҳри билан сени айлар сарафроз.

Кўрар сенда удум-одатларин эл,
Ундиргуси нозу неъматларин эл.
Қўшиқ бўлиб Наврўз меҳринг ҳар дилда,
Кезар гулшан шодлик, тантана элда.

Ҳар бир ниҳол ўзгача бир олар ранг,
Шабадалар қанотида шўх оҳанг.
Ҳар чеҳрада баҳор гашти, гулистон,
Келурсан гул тутиб Наврўз жонажон!

Салом Наврўз, сени дилдан куйлаймиз,
Боғбон бўлиб элни гулга буркаймиз.
Наврўз, қадим гулнақшисан диёрда,
Соғинтирган чиройинг бор баҳорда!

ХОРИЖДАН ХАБАРЛАР

ВЕНГРИЯ: САЙЛОВ БОШЛАНДИ

● ЎТГАН якшанба куни минглаб венгерлар сайлов участкаларига янги парламентнинг депутатларини сайлаш учун йўл олдилар. Бу парламент ўз навбатида мамлакатнинг янги ҳукуматини тузади. Парламентдан жой олиш учун жуда кўп партияларнинг вакиллари кураш олиб бормоқдалар. Ким олдинда бўлади? 386 мандат кимларга насиб этади? Бу саволларга яқин кунларда жавоб олинади. Сайловнинг иккинчи даври 8 апрелда ўтказилади.

КОНТРАС ЖАНГЛАРНИ ТЎХТАТАРМИКИН?

● Гондурасда қароргоҳи бўлган Никарагуа аксилинқилобчилари тез кунда ўз қуролларини топшириб, тарқалиб кетиш тўғрисида фикр билдирдилар. Бу жараённинг охирги муддати Никарагуа янги президенти Виолетта Чаморро ҳокимиятни ўз қўлига оладиган кун — 20 апрелдан беш кун аввал тугалланиши керак. Бундай битим контрас вакиллари ҳамда миллий ярашиш комиссиясини бошқараётган Никарагуа католик черкови кардинали Мигель Обандо-и-Браво ўртасида олиб борилган музокаралар натижасида тузилди. Аммо кейинги кунларда контрасчиларнинг сандиночилар қўшинларига ҳужум қилаётганлиги ҳақида хабарлар келиб турибди. Контрас жангларни чиндан ҳам тўхтатармикин?

СОВЕТ ЭЛЧИХОНАСИДА ЁНҒИН

● ЎТГАН жумада куннинг иккинчи ярмида совет элчихонасининг Байрутдаги биносида ёнғин чиқди. Элчихонага яқин полиция маҳкамаси ходимларининг айтишича, маҳаллий вақт билан соат 18.00 да элчихона устида қора тутунлар кўринди. Бироздан сўнг олов алангалари кўзга чалинди. Бир соат давомида ёнғин тўлиқ ўчирилди.

Шоҳидларнинг гувоҳлик беришича, элчихона биносидан «тез ёрдам» машинасида бир одам олиб чиқиб кетилган. Кейинроқ Байрут фуқаролар мудофааси хизматининг хабар беришича, ёнғин пайтида бир одам ҳалок бўлган ва бир одам жиддий жароҳат олган. Ливан вакиллари жабр кўрганларнинг исм-шарифларини айта олмадилар.

М. ТЭТЧЕР ФИКРИ

● ЛОНДОН. ТАСС. Буюк Британия бош-министри Маргарет Тэтчер М. С. Горбачев ўзи бошлаган ислоҳот ишларида муваффақиятга эришади, деган фикрни билдирди. «Санди телеграф» газетасига берган интервьюсида у СССР ҳозирги қийинчиликларни енгиб ўтиши учун совет раҳбари узоқни кўриш ва бошқа ижобий фазилатларга етарли даражада эгадир, деб таъкидлади. «Бирон мамлакат ўзгаришларни амалга ошира бошлаганда, аввало, муаммолар келиб чиқади, ижобий натижалар эса кейинроқ кўринади», — деди бош-министр.

ЖИВКОВ ЛИМУЗИНЛАРИ САВДОДА

● БОЛГАРИЯ газеталарининг хабар қилишича, апрель ойида партия ва ҳукуматнинг собиқ раҳбарлари фойдаланган лимузинларни сотиш бўйича ким ошди савдоси уюштирилади. «Работническо дело» газетасининг ёзишича, қора «мерседес» ва «чайка»лар қатъий валюта учун сотилади. Бунда савдо ташкилотчилари асосан Ғарбдан келадиган харидорларга умид боғламоқдалар.

АЁЛ КИШИ МИНИСТР?!

● ЭРОН ахборот ваколатхонаси ИРНАнинг хабар беришича, Пешовар (Покистон)да иш кўраётган мужаҳидларнинг «ўтиш ҳукумати» ҳукумат таркибига бирон-бир аёлни киритиш ниятидадир. «Ташқи ишлар министри» лавозимига «Афғонистон ислом миллий фронти» раҳбари Саид Аҳмад Гейлонийнинг қизи Фотимани муносиб кўришмоқда. Бу лавозим Гулбиддин Ҳикматёр «ҳукумат» таркибидан чиққандан буён бўш эди.

ГЕНШЕР БАЁНОТИ

● ГЕРМАНИЯ Федератив Республикаси ташқи ишлар министри Г.-Д. Геншер НАТО ва Варшава шартномасида қатнашувчи мамлакатларни биргаликда хавфсизлик йўлида ҳамкорлик қилиб ягона система яратишга чақирди. Маълум босқичда ҳозирги ҳарбий иттифоқлар ўзгариб, хавфсизликнинг коллектив уюшмаларига айланиб кетиши мумкин, деб ҳисоблайди Геншер. Бу уюшмалар Европа халқлари манфаатларига хизмат қилиши керак. Бу фикрларни Геншер Люксембургда ўтказилган Ғарбий Европа иттифоқи ассамблеяси қатнашчилари ҳузурида айтди.

• ХОТИРА КУНИ •

МАРҲУМЛАР ЁДГА ОЛИНДИ

Ўтган якшанба куни бутун жумҳуриятимиздаги каби Тошкент шаҳри ва вилоятида ҳам Хотира куни ўтказилди. Шу куни катта-ю кичик барча ўз яқинлари дафн этилган қабристонлар томон йўл олишди. Ҳамманинг қўлида гулдасталар. Улар марҳумлар номини ёд этиб, абадиятга бош қўйганлар қабрларини зиёрат қилдилар. Шу куни мозорлар ён-атрофлари тозаланиб, дахмалар олдига гул кўчатлари ўтказилди, панжараларга бўёқ тортилди. Энг асосийси бугун орамизда бўлмаган кўплаб яхши одамларнинг фазилатлари, тириклигида қилган яхши ишлари эсланди.

Маҳаллаларда ва бошқа турар-жойларда турли хотира кечалари, митинглар бўлиб ўтди. Уларда инқилоб йиллари, Улуғ Ватан уруши даврида ҳалоқ бўлган, Афғонистонда байналмилал бурчини ўтаб туриб ҳаётдан кўз юмган юртимиз ўғлонлари, ҳаётлигида жамиятимиз равнақи учун ҳормай-толмай хизмат қилган кўплаб бошқа кишилар номлари тилга олинди.

— Бутун оиламиз билан яқинларимизни зиёрат қилгани қабристонга келдик,— дейди Тошкент Давлат дорилфунуни ходимаси Вазира Аъзамова.— Бу ерда умр бўйи меҳнат қилиб, камтарона ҳаёт кўрган отамиз ва биттагина қизининг тўйини кўрмай, оламдан эрта кўз юмган акам ётишибди. Уларни йўқлаб ушбу Форобий қабристонига тез-тез келиб турамиз. Аммо Хотира куни муносабати билан барча ака-ука, опа-сингиллар бу ерда йилда бир марта яқинларимиз қабри ёнида жамулжам бўлдик.

Пойтахтдаги Кўкча қабристонида ўз укаси қабрига гулдаста қўяётган уй бекаси Саида Иброҳимова шундай деди:

— Бошқа юмушлар билан бўлиб эрта тонгдан бу ерга келолмадим. Уйдагилар келиб қабрлар атрофини тозалаб, саришта қилиб, гуллар қўйиб кетишибди. Кун пешиндан оққан бўлса ҳам бу ерда одамлар кўплигини кўриб, беихтиёр тўлқинланиб кетаяпман. Шу Хотира кунини махсус нишонланадиган қилиб қўйганлардан миннатдорман. Баҳонада қабристонлар обод бўлиб қолмоқда.

Шу куни пойтахт ҳамда вилоятимизнинг кўплаб зиёратгоҳ жойлари одамлар билан гавжум бўлди. Хусусан, Тошкент шаҳрининг Волгоград кўчасидаги Биродарлик қабристонига ва Коммунарлар хиёбонидаги Йўлдош Охунбобоев, Собир Раҳимов ва бошқа таниқли ўзбек фарзандлари ёдгорликлари пойига гуллар қўйилди.

У. ҲИКМАТОВ.

Суратларда: Хотира куни қабристонлардаги манзара.
А. ЗУФАРОВ суратга олган.

УСТОЗЛАР ОЛДИДА ТАЪЗИМДАМАН

Умрим мобайнида кўплаб мурувватли одамларни учратганман, уларнинг ҳар бири алоҳида бир олам эди. Баъзан турли воқеалар сабаб бўлиб, уларни ёдга оламан. Шу одамлар билан бирга ишлаган даврларим ёдимга тушади. Мана, Наврўз кунларида бундан чорак аср муқаддам мен билан ҳамнафас бўлган, менга устозлик қилган одамларни хотирлаяпман.

1940 йилда СССР Кўмир ишлаб чиқариш халқ комиссарлигига қарашли Ўрта Осиё Давлат геолого-разведка трестининг юридик бўлими бошлиғи бўлиб ишлаётган бир пайтимда кадрлар бўлими бошлиғи, партия ташкилоти котиби, 1919 йилдан КПСС аъзоси Иван Сергеевич Секретарев билан танишиб қолдим.

У урушнинг энг оғир йилларида трестнинг Ангрен, Чирчиқ, Бекобод, Урганч, Самарқанд каби ўнлаб филиалларида разведка ишларида қатнашди. Иван Сергеевич бутун куч ва қобилиятини душманни тор-мор қилишга сафарбар этган. У тез-тез сафарга чиқар, халқаро аҳвол ва жанг майдонларидаги вазият ҳақида трест аҳлига лекциялар ўқирди. Кўмир саноати ходимлари орасида катта обрў қозонганди. Бу одам трестда фаол ишлаётган ўнлаб комсомолларни партия аъзолигига номзодликка, мени эса аъзоликка киришга тавсия этганди.

Яқинда газеталардан бирида ўз устозим сурати ва у ҳақидаги мақолани кўриб қолдим. Шу тариқа орадан 45 йил ўтгач Секретарев ва мен учун азиз бўлган яна бир одам — Йўлдош ака Бобожоновлар билан дийдор кўришдик. Шу учрашувдан сўнггина Секретаревнинг гражданлар ва Улуғ Ватан уруши жанглари иштирокчиси эканлиги, 15 дан ортиқ орден ва медаллар билан тақдирлангани, бир неча йиллар давомида В. И. Ленин номли музей филиали директори бўлиб ишлагани, ҳозирги пайтда эса уруш ва меҳнат ветеранлари жумҳурият кенгашининг фаол ходими эканлигидан огоҳ бўлдим.

Мен билан суҳбатда Иван Сергеевич шундай деди:

«Комсомоллик йилларимда колчакчилар, деникинчилар, махночилар билан бўлган жангларда, сўнг Туркистон босмачиларини тугатишда иштирок этдим, хуллас, гражданлар урушининг барча йўлларини босиб ўтдим. Ўша пайтлар биз ёшлар инқилобга ана шундай хизмат қилиш керак деб тушунардик. Мажлислар қилишга вақт ҳам йўқ эди. 1919 йилнинг сентябрида, уездимизда биринчи комсомол таъсис конференциясига ҳозирлик кўрилаётганда, ўзим каби ўн етти ёшли беш дўстим билан унинг бошланишини кутиб ўтирмадик, Қозонда Қизил Армия учун чанғичи ҳарбий қисмлар ташкил этилаётганини эшитиб, ўша томонга отландик. Чинакам комсомоллар шундай қилмоғи зарур деб билардик. Бунга бизнинг ишончимиз комил эди...».

Ҳа, у жуда ғайратли, юрагида ўти бор одам эди. Ҳали ҳам эсимда. Кунлардан бир кун Секретарев менга Ўзбекистон Компартияси Марказий Қўмитаси бюроси қарори билан Бекобод шаҳрида бунёд этилаётган тўнғич Ўзбекистон металлургия заводига ташвиқотчи сифатида юборилаётганим ҳақидаги 1941 йил 7 декабрда ёзилган 543686-сонли хизмат сафари гувоҳномасини топширди. Бу ердаги Фарҳод ГЭСи қурилишида 70 минг ишчи банд эди. Металлургия заводи қурилишида эса 14 минг киши бор эди. Бу икки қурилишга жами 150 та ташвиқотчи сафарбар этилдик. Бизга бевосита Бекобод ноҳия комитети биринчи котиби Йўлдош ака Бобожонов раҳбарлик қилиб турди. Бир йилдан сўнг эса мени ВЛКСМ Марказий Комитети комсорги этиб сайлашди.

Шу ўринда Ўзбекистон металлургия заводи қурилиши ҳақида қисқача гапириб ўтмоқчиман.

Бунёдкорлик ишлари урушнинг энг оғир йилларида олиб борилди. Жами 1 минг 750 нафар комсомоллар доимо олдинги сафларда эдилар.

Қурилиш айни фашистлар Волга томон интилаётган бир пайтда бошланди. Бу ёш корхонани бутун мамлакат оёққа турғазди, десам муболаға бўлмас. Гурьевда металл қуядиган махсус қолиплар, Магнитогорскда тоштахталар, Новокузнецкда мартен печлари учун устун ва қопқоқлар тайёрланди, Белорецк, Добряжск ва Рузаевск заводлари эса Ўзбекистоннинг энг яхши усталарини жўнатди. Уралликлар ва сибирликлар эса мартен печларида ишлаш ва пўлат қуйиш мутахассислигини ўргатиш учун 800 дан зиёд ўзбекистонлик комсомолларни қабул қилдилар.

Каттақўрғондаги ўрта мактабни тугатган Саид Нуриддинов ва собиқ новвой Ҳофиз Ғаниев металлургия ҳақида қандай тасаввурга эга бўлишлари мумкин? Улар заводни қишлоқ темирчисининг устахонасидан сал каттароқ ишхона деб фараз қилардилар холос. Аммо, улар ўша давр миқёсларига кўра йирик металл эритиш цехига ишга келдилар. Йигитларни ўзининг салмоқли ишчи анъаналарига эга бўлган металлургларнинг аҳил оиласи қарши олди.

1944 йил 5 март куни 1-мартен печи ўзининг дастлабки қотишмасини тайёрлади. СССР Мудофаа Давлат Қўмитаси табрикнома йўллаб, металлургларни катта меҳнат ғалабаси билан қутлади.

С. Нуриддинов ва Ҳ. Ғаниев кейинчалик машҳур металлурглар бўлиб етишиб, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони унвонига сазовор бўлдилар. Ҳозирги кунда бу икки металлург ёшларга устозлик қилишмоқда.

Шуни ҳам таъкидлаб ўтиш керакки, 1943 йилда завод қурилишини дурадгорлар, сувоқчилар, печкачилар, ғишт терувчилар ва бошқа мутахассислар билан таъминлашда шаҳар партия қўмитасининг собиқ биринчи котиби О. А. Алимов ҳам катта амалий ёрдам берди. Металлургия заводи ва Фарҳод ГЭСининг қурилиши ниҳоялангунча қурилиш бошлиғи Ш. Ч. Айтметов, ВКП(б) Марказий Қўмитасининг собиқ парторги О. Усмонов, Бекобод ноҳия партия қўмитасининг биринчи котиби Й. Бобожоновларнинг (у ҳозир Уруш ва меҳнат ветеранлари Жумҳурият кенгашида ишламоқда) хизматлари катта бўлди.

Бу икки қурилишга амалий ёрдам кўрсатиш мақсадида У. Юсупов, Й. Охунбобоев, А. Мўминов, Ўзбекистон комсомоли Марказий Комитети собиқ котиби А. Н. Бродова, иккинчи котиби Б. А. Каипов, Тошкент вилояти партия қўмитаси тарғибот бўлими мудири, иқтисод фанлари доктори Ю. И. Исҳоқов, Ўзбекистон ССР Олий Совети президиумининг собиқ ходимлари — президентнинг биринчи ёрдамчиси Р. Ғуломов (ҳозир Ўзбекистон ССР Олий Советининг раиси), Н. А. Капустянский, Ҳ. Расулзода, А. С. Мақсудов, Н. Ғиёсов, А. Муродхўжаев, М. Исамуҳамедовлар тез-тез келиб туришарди.

Завод қурилишида «Металл учун» газетаси чиқариб турилар, унга Муборак Ғозиев муҳаррирлик қиларди. Газета ҳар куни завод қурилишининг қандай бораётганлигини ёритиб турар, ишчилар, инженер-техник ходимлар ўртасида социалистик мусобақанинг йўлга қўйилишига муносиб ҳисса қўшарди. Зарбдор ишчилар, бригадирлар ва монтажчилар меҳнатини тарғиб қиларди.

Умр ўтган сари кўп нарсалар хотирадан фаромуш бўларкан. Аммо, эзгулик хотирада абадий муҳрланиб қолишига ишонч ҳосил қилдим. Чиндан ҳам юқорида мен баён қилиб берган воқеалар давомида менга тўғри йўл кўрсатган устозларимдан ҳамон миннатдорман. Улар номини ҳеч қачон унутмайман.

Ёқуб МОРДУХАЕВ,
меҳнат ветерани, Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган юрист.

ИЖОДИЙ УЮШМАЛАР ҲАЕТИДАН

ИСЁНКОР ШОИРНИ ЭСЛАБ

ЖУМҲУРИЯТ Ёзувчилар уюшмаси бўлинмасида Тошкент матбаачилар техникумининг талабалари яқинда Усмон Носирга бағишланган кичик саҳна асарини намойиш қилдилар.

— Сизлар уюштирган бу кеча ўзининг самимийлиги билан ёдимизда қолади,— деди ўз сўзида шоир Миразиз Аъзам,— лекин Усмон Носир ижоди тўғрисида сўзлаганда, биз кўпинча унинг исёнкор қалбли инсон бўлганлигини унутгандек бўламиз. Шоирнинг «Нил ва Рим», «Юрак», «Монолог», «Ғазаб» шеърлари бу фикримни тасдиқлайди...

Кечани саҳналаштирган техникум ўқитувчиси М. Маҳмудова ва Ш. Қодирий, Усмон Носирнинг онаси ролини ижро этган талаба Н. Фахриддиновага ташаккур айтгинг келади. Балки техникум коллективида Усмон Носирга ҳурмат бу ўқув масканига шоир номининг берилиши узоқ вақт турли бюрократларнинг қаршиликларига дуч келган пайтларда кучайгандир?

Негадир қатағонга учраган халқимизнинг асл фарзандлари ҳақида ўйлаганда уларнинг ҳаёти ва ижоди ҳақида профессионал саҳналарда ғоявий-бадиий жиҳатдан баркамол асарлар кўришни истаб қоласан. Лекин бундай асарлар йўқлигини, истеъдодларимиз ҳақида ёзилган мақолалар-у, эсдаликларни нашр этишдан, улар номига кўчалар қўйишдан бошқа кўзга кўринарли иш қилинмаётганлигидан афсусланасан, киши. Майли, биз уларга ҳайкаллар қўйишни эплолмаганимиз эвазига жуда бўлмаганда улар ҳақида асарлар яратайлик!

Р. ТОШПУЛАТОВА.

АНЪАНА БЎЛИБ ҚОЛАДИ

Ўзбекистон Журналистлар уюшмаси, уюшманинг Тошкент ташкилоти «Совет Ўзбекистони» газета редакцияси бошлаган хайрли ташаббусни маъқуллаб устоз қаламкашлар, ҳаётдан бевақт кетиб, ижоди узилиб қолган қадрдон ҳамкасбларни хотирлашга қарор қилдилар. Куни кеча Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг клубида Тошкентда чиқадиган газета ва журнал редакцияларининг вакиллари, марҳум журналистларнинг оила аъзолари, яқин дўстлари йиғилишди.

Йиғилишни журналистлар уюшмаси Тошкент ташкилотининг раиси, «Тошкент ҳақиқати» газетаси муҳаррири Нуъмон Насимов кириш сўзи билан очди. Йиғилишда сўзга чиққанлар ўз ҳаётини энг шарафли ва олижаноб касбга — журналистикага бағишлаган кишиларни бир-бир эсладилар. Ўзбек совет матбуотига асос солган Акмал Икромов, Комилжон Алимов, Аъзам Аюпов, Вали Галламов, Комил Алиевлардан тортиб ҳали яқиндагина ўзининг ўткир асарлари, мақолалари, фельетонлари билан минг-минглаб газетхонлар меҳрини қозонган Ўктам Усмонов, Абдукарим Набихўжаев, Ўткир Абдуазимов ва бошқаларнинг ижод йўлларига бир назар ташланди. Уларнинг шу ердаги суратлари остига илк баҳор гуллари қўйилди. «Тошкент ҳақиқати» газетаси редакцияси уюштирган стендда Аҳмад Исмоилов, Ориф Аюпов, Адҳам Раҳмат, Босит Халилов, Усмон Жонгитов, Аъзам Мирбобоев, Султон Орипов, Муборак Ғозиев, Зариф Муҳаммаджонов, Ёрқин Салимов ва бошқаларнинг ҳаёти ва ижоди билан қисқача танишиш мумкин эди. «Ленин учқуни» газетасининг бевақт ҳаётдан кўз юмган муҳаррири Абдураҳим Абдуллаев, «Муштум» журналининг истеъдодли ҳажвчи-рассоми Алижон Ҳолиқовга бағишланган стенд олдида ҳам ҳамкасблар кўп нарсаларни эслашди.

Шу билан яхши анъанага асос солинди. Ҳар йили марҳум ҳамкасбларни ёдлаб йиғилишга, улар ҳақида хотира бурчаклари тайёрлашга қарор қилинди. «Совет Ўзбекистони» газетаси муҳаррири Расул Раҳмонов атоқли журналистлар номидаги жумҳурият мукофотларини таъсис этиш ҳақида таклиф киритди. Йилнинг энг яхши асарлари учун устоз қаламкашлар номидаги мукофотларни бериш ғоясини Шавкат Ниёзов, Олим Кўчқорбеков ва бошқа ўртоқлар ҳам қўллаб-қувватладилар.

РЕКЛАМА ВА ЭЪЛОНЛАР

Ўзбекистон ССР Маданият нозирлиги
М. ҚОРИЕҚУБОВ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ ФИЛАРМОНИЯСИ
В. И. ЛЕНИН НОМЛИ СССР ХАЛҚЛАРИ ДЎСТЛИГИ САРОЙИДА
27, 28 МАРТ СОАТ 19.30 ДА

«БАҲОР ТАРОНАЛАРИ»

М. Қориёқубов номли ўзбек давлат филармониясининг солисти
НУРИДДИН ҲАЙДАРОВ КОНЦЕРТИ
Программани ЎТКИР СИДДИҚОВ олиб боради.
Чипталар СССР Халқлари дўстлиги саройи кассаларида соат 14.00 дан бошлаб сотилади.

Диққат, юқори босимли асосий газ қувури!

СИЗ ЯШАБ ТУРГАН НОҲИЯ ТЕРРИТОРИЯСИДАН УМУМДАВЛАТ АҲАМИЯТИГА ЭГА БЎЛГАН ҚИММАТБАҲО ИНШООТ — АСОСИЙ ГАЗ ҚУВУРИ ТРАССАСИ ЎТГАН.

Газ қувури ва унинг иншоотлари (алоқа линиялари, кранлар, тўсиқлар, кўрсаткич белгилари, катод станциялари ва ҳоказо)**га эҳтиёткорлик билан муносабатда бўлиш — ҳар бир гражданнинг бурчидир.**

Газ қувури портлаш ва ёнғин келтириб чиқарувчи ўта хавфли манба эканлигини унутманг. Унинг муҳофаза минтақаларида турган ишларни бажариш қоидаларига риоя қилиш сизнинг хавфсизлигингиз гаровидир.

Газ қувурининг муҳофаза минтақасида (газ қувурларининг икки томони бўйлаб 250 метр масофа) **одамлар қурбон бўлиши ва моддий зарар кўрилишининг олдини олиш мақсадида қуйидагилар**

ҚАТЪИЯН МАН ЭТИЛАДИ:

— бирор иншоот қуриш, дала шийпонлари, ёнилғи қуйиш пунктлари, хирмонларни жойлаштириш;

— моллар учун сувлоқ ва қўралар барпо этиш, силос бостириш, хашак ғарамлаш;

— пахта қуритиш ва сақлаш учун майдончалар ташкил этиш;

— қум-шағал ва бошқа карьерларни барпо қилиш, ахлатхоналарни юзага келтириш, хашак ва қишлоқ хўжалик чиқиндиларини ёқиш;

— одамлар, моллар ёки техника асбоб-ускуналарининг тўпланишига йўл қўйиш.

Газ қувурининг муҳофаза минтақасида қишлоқ хўжалик ва қурилиш монтаж ишлари фақат «Узбектрансгаз» асосий газ қувурлари бошқармасининг розилиги олинганидан кейингина бажарилиши мумкин.

Газ қувури муҳофаза зонасида қурилган бинолар ва иншоотлар бузиб ташланади.

Газ қувурларининг муҳофаза минтақаларидаги қишлоқ хўжалик дала ишлари ердан фойдаланувчилар томонидан газ қувуридан фойдаланувчи корхона (ташкилот)га экиш ва ҳосилни йиғиб-териб олиш мавсуми бошланиши тўғрисида олдиндан хабар берган ҳолда олиб борилади.

Газ қувурларининг муҳофаза минтақаларидаги суғориладиган ерларда бажариладиган ерни вақтинчалик сув босиши билан боғлиқ ишлар ердан фойдаланувчи ҳамда газ қувуридан фойдаланувчи корхона (ташкилот)ларнинг ўзаро келишуви асосида амалга оширилади.

Магистраль газ қувурлари ва улар бўйлаб электр узатиш линиялари ўтган жойларда йўллар қуриш, кабель, водопровод ва бошқа ерости, ерусти ва осма коммуникацияларни ўтказиш, шунингдек янги ерларни планлаштириш ва ўзлаштириш фақат олдиндан келишилган ҳолда ва «Узбектрансгаз» асосий газ қувурлари бошқармаси томонидан белгиланган шартномага мувофиқ амалга оширилмоғи лозим (Тошкент шаҳри, ГСП, Педагогика кўчаси, 31«а» уй. Телефон 56-38-07).

Газ қувури ва электр узатиш линиялари муҳофаза зонасида ўзбошимчалик билан қурилиш ва тупроқ қазиш ишларини амалга ошириш авариялар ва бахтсиз ҳодисаларга, моддий зарар етказилишига ва бошқа жиддий оқибатларга олиб келиши мумкин.

АСОСИЙ ГАЗ ҚУВУРЛАРИ ЯҚИНИДА ҲУШЁР ВА ЭҲТИЁТКОР БЎЛИНГ!

АҲОЛИ, КОРХОНАЛАР, ҚУРИЛИШ ТАШКИЛОТЛАРИ, КОЛХОЗЛАР ВА СОВХОЗЛАРНИНГ РАҲБАРЛАРИ ДИҚҚАТИГА!

Ўзбекистон ССРнинг Тошкент, Сирдарё, Самарқанд, Бухоро, Қашқадарё, Сурхондарё, Фарғона, Андижон, Наманган музофотлари ҳудудидан қуйидаги асосий газ қувурлари ўтган:

БУХОРО — ГАЗЛИ НОҲИЯСИ — ТОШКЕНТ — ФРУНЗЕ — ОЛМАОТА;
ЖАРҚОҚ — БУХОРО — САМАРҚАНД — ТОШКЕНТ (Чирчиқ, Оҳангарон, Олмалиқ шаҳарларига йўналтирилган шохобчалари билан);
ГАЗЛИ — ЧИМКЕНТ;
УРСАТЬЕВСКАЯ — ФАРҒОНА (шохобчалари билан);
КЕЛИФ — ДУШАНБА;
Кам олтингугуртли ШЎРТАН — СИРДАРЁ ГРЭСи — ТОШКЕНТ ГРЭСи.

«Узбектрансгаз» асосий газ қувурлари бошқармаси.
«Союзреклама» Бутуниттифоқ ишлаб чиқариш бирлашмасининг Ўзбекистон ишлаб чиқариш корхонаси.

Муҳаррир Н. НАСИМОВ.

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ («ТАШКЕНТСКАЯ ПРАВДА»)

БИЗНИНГ АДРЕС: 700083, ТОШКЕНТ ЛЕНИНГРАД КЎЧАСИ, 32.

Муҳаррир ўринбосарлари — 335885, 325747, 337916; 325748; масъул котиб — 334808, 325353; масъул котиб ўринбосарлари — 325750; БЎЛИМЛАР: идеология — 325778; агросаноат — 325647; саноат, капитал қурилиш ва транспорт — 325749; маҳаллий советлар ҳаёти — 325733; социал масалалар — 325556; маданият — 325767; адабиёт ва санъат — 325553; ахборот, ҳарбий-ватанпарварлик — 325645; хатлар ва оммавий ишлар — 334048, 325354; жамоатчи совет қабулхонаси — 334048, 325354; эълонлар бўлими — 325727.